

Arhimandrit
VASILIOS BACOIANIS

TAINE ȘI DESCOPERIRI ÎN EVANGHELIILE DUMINICILOR

„Omul care nu cunoaște hainele sări și nu se simtă înțelept, nu poate fi să devină binecuvântător. Dar și oamenii care sunt înțelepți și care cunosc hainele sări nu pot să devină binecuvântători, deoarece nu pot să le transmită cunoștința și să le împărtășească. Dacă nu există în lume oameni care să cunoască hainele sări și să le transmită cunoștința, nu există și binecuvântări. De aceea, Sfintele Evanghelii constituie o continuă revelare a tainelor, un ocean nesfârșit de mesaje dățătoare de viață.”

Din acest ocean nesfârșit am cules câteva picături, care, față de ușcăciunea înțelepciunii acestei lumi, sunt izvoare răcoroase ce înviorăază pe călătorii osterni ai acestei vieți pământești.

Traducere din limba greacă de
Pr. Șerban Tica

EDITURA DE SUFLET
EDITURA TABOR
București

Cuprins

Cuvânt înainte	5
Introducere	7
PARTEA I. CRĂCIUNUL ȘI BOBOTEAZA	
Duminica dinaintea Nașterii Domnului	13
Duminica de după Nașterea Domnului	20
Duminica dinaintea Botezului Domnului	27
Duminica de după Botezul Domnului	34
PARTEA A II-A. ÎNCEPUTUL TRIODULUI	
Duminica vameșului și a fariseului	41
Duminica fiului risipitor	48
Duminica Înfricoșătoarei Judecăți sau a lăsatului sec de carne	55
Duminica lăsatului sec de brânză sau a izgonirii din Rai	62
PARTEA A III-A. TRIODUL. POSTUL CEL MARE	
Duminica întâi din post. Duminica Ortodoxiei. Chemarea ucenicilor	69
Duminica a II-a din post. Duminica Sfântului Grigorie Palama. Vindecarea slăbănoșului din Capernaum	76
Duminica a III-a din post, a Sfintei Cruci	83
Duminica a IV-a din post. Vindecarea demonizatului	90
Duminica a V-a din post: Urcând spre Ierusalim	97
Duminica a VI-a, a Florilor, a intrării în Ierusalim	103
PARTEA A IV-A. PENTICOSTARUL	
Duminica a II-a după Paști, a lui Toma	111
Duminica a III-a după Paști, a mironositelor	117
Duminica a IV-a după Paști. Vindecarea paraliticului	123
Duminica a V-a după Paști, a samarinencei	129
Duminica a VI-a după Paști. Vindecarea orbului din naștere	135
Duminica a VII-a după Paști, a Sfintilor Părinți	141
Duminica Cincizecimii	147
Duminica Tuturor sfinților	153
PARTEA A V-A. EVANGHELIA DUPĂ MATEI	
Duminica a II-a după Rusalii. Chemarea ucenicilor	161
Duminica a III-a după Rusalii. Dumnezeiasca Pronie și ochiul viclean	167

Duminica a IV-a după Rusalii, a sutașului	173
Duminica Sfinților Părinți	179
Duminica a V-a după Rusalii. Vindecarea demonizaților	186
Duminica a VI-a după Rusalii. Vindecarea paraliticului	193
Duminica a VII-a după Rusalii. Vindecarea celor doi orbi	199
Duminica a VIII-a după Rusalii. Înmulțirea pâinilor	206
Duminica a IX-a după Rusalii. Umblarea pe mare	212
Duminica a X-a după Rusalii. Vindecarea demonizatului	218
Duminica a XI-a după Rusalii. Parabola robului nemilostiv	224
Duminica a XII-a după Rusalii, a Tânărului bogat	231
Duminica a XIII-a după Rusalii. Parabola lucrătorilor viei	237
Duminica a XIV-a după Rusalii. Parabola nunții fiului de împărat	243
Duminica a XV-a după Rusalii. Ultima cuvântare în templu	249
Duminica a XVI-a după Rusalii. Pilda talanților	256
Duminica a XVII-a după Rusalii, a canaanencei	262

PARTEA A VI-A. ÎNĂLTAREA SFINTEI CRUCI

Duminica dinaintea Înăltării Sfintei Cruci	269
Duminica după Înăltarea Sfintei Cruci	275

PARTEA A VII-A.EVANGHELIILE DE LA LUCA

Duminica întâia. Chemarea ucenicilor	283
Duminica a II-a. Iubirea de vrăjmaș	289
Duminica a III-a. Învierea fiului văduvei din Nain	296
Duminica a IV-a. Pilda semănătorului	303
Duminica a V-a. Parabola bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr	310
Duminica a VI-a. Vindecarea demonizaților din Gadara	317
Duminica a VII-a. Vindecarea femeii cu scurgere de sânge și Învierea fiicei lui Iair	323
Duminica a VIII-a. Pilda bunului samarinean	329
Duminica a IX-a. Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina	336
Duminica a X-a. Femeia gârbovă	343
Duminica XI-a: Pilda celor poftiți la cină	350
Duminica a XII-a. Vindecarea celor zece leproși	356
Duminica a XIII-a, a Tânărului bogat	363
Duminica a XIV-a, a orbului din Ierihon	369
Duminica a XV-a, a lui Zaheu	375

Duminica dinaintea Botezului Domnului

(Marcu 1, 1-8)

a) Măreția lui Ioan

Când Irod a ucis pruncii din Bethleem și din împrejurimi (v. Matei 2, 16), pe „lista neagră” era și Ioan, care rămăsese în cetatea din munte (v. Luca 1, 39). Mama lui, Elisabeta, auzind vociile mamelor ce-și pierduseră copiii, în fața pericolului de a-l pierde și ea pe Ioan, l-a luat în brațe și s-au ascuns în pustiu. Astfel, Ioan a rămas în pustiu până la vîrsta de 30 de ani.

Trăia în peșteri. Singura lui îmbrăcămintă era confectionată din piei aspre de cămilă, care-i chinuau trupul slab. Niciodată n-a băut vin (v. Luca 1, 15), niciodată n-a mâncat untdelemn, pâine sau altele. Mâncarea lui era mierea sălbatică, acră la gust, pe care o culegea din crăpăturile stâncilor. Mânca și lăcuste, care se găseau în pustiu, dar care erau amare. (...) Nu ajungea că în fiecare zi mâncă aceeași mâncare (mă întreb cine dintre noi ar rezista să mănânce în fiecare zi aceeași mâncare), dar și acest puțin pe care-l mâncă zilnic era și acru, și amar. Dar el era plin de Duhul Sfânt din pântecele maicii sale. Și, deoarece era plin de Duhul Sfânt, putea îndura această ascезă. Duhul Sfânt și huzurul nu fac casă bună împreună.

Mulți părinți curioși au trăit în pustiu, ducând o minunată viață ascetică, însă Ioan rămâne pe piscul virtuților ascetice. Cine altul s-a nevoit în pustiu de la vîrsta de doi ani? Cine a mâncat în viață lui doar miere sălbatică și lăcuste? De aceea, nimeni altul afară de Ioan nu a putut să fie înaintemergător al lui Hristos, deoarece nici un altul nu a avut calitățile sale. Însuși Hristos zice: *Nu s-a ridicat între cei născuți din femei unul mai mare decât Ioan Botezătorul* (Matei 11, 11). Și de aceea, de cum a împlinit vîrsta de 30 de ani, Ioan a primit poruncă de la Dumnezeu (v. Luca 3, 2) să lase pustiul ce-i deveni-

se casă și să se așeze într-un altul, necunoscut lui, lângă Iordan. De acolo a început să vestească, să strige cu putere lumii despre venirea lui Hristos. Acesta este *Un glas strigă în pustiu: gătiți calea Domnului* (Isaia 40, 3). Hristos a cutremurat lumea cu predica Sa, deoarece în paralel cu predica a făcut și mii de minuni, vindecând orice boala din popor (v. Matei 4, 23), în timp ce Ioan n-a făcut nici o minune. Mai mult, Hristos a cutreierat toată Palestina, în timp ce Ioan a rămas locului, în pustiul Iordanului. *Atunci a ieșit la el Ierusalimul și toată Iudeea și toată împrejurimea Iordanului* (Matei 3, 5).

Poate pe de o parte Ioan să nu fi făcut nici o minune, pe de altă parte însă întreaga sa viață ascetică evidentă era o minune, care-i soca pe toți. Cu alte cuvinte, dacă s-ar fi prezentat lumii grăsuț, îmbujorat, cu haine scumpe, în mijloace de transport moderne, cine s-ar fi apropiat de el? Cine ar fi ascultat predica lui?

Nu-L predica pe Hristos aşa cum Îl predicăm noi, cei bine hrăniți și lipsiți de Duhul Sfânt, ci Îl predica cu o smerenie deplină, plin de căldură, căci știa pe Cine predică. Era pe deplin emoționant să vezi un om aproape scheletic, îmbrăcat în haine din piele cu păr aspru de cămilă, trăind doar cu lăcuste și miere, strigând lumii: *Pregătiți calea Domnului!* (Isaia 40, 3 și Marcu 1, 3). *Pocăiți-vă, s-a apropiat Împărația cerurilor (Hristos)!* (Matei 3, 2).

Avea o așa mare influență asupra conștiinței iudeilor, încât iudeii ar fi preferat ca Ioan să fie Mesia al lor, cel care era un așa mare ascet și fiu al arhiereului Zaharia (v. Luca 1, 5-25), decât să fie fiul tămplarului Iosif, cel care era *om mâncăcios și băutor de vin, prieten al vameșilor și al păcătoșilor* (Matei 11, 19). Si chiar au încercat să-l proclame (v. Ioan 1, 19-26). Firește că Ioan a respins propunerea lor și le-a răspuns din adâncul inimii sale sincere: *În mijlocul vostru Se află Acela pe Care voi nu-L știți, Cel Care vine după mine, Care înainte de mine a fost și Căruia eu nu sunt vrednic să-Idezleg cureaua încălțămintei* (Ioan 1, 26-27). Cel mai smerit și umilitor gest pe care-l făceau sclavii înaintea stăpânilor lor era să se aplece, pentru a le lega curelele sandalelor. Ioan zice că nu era vrednic ca nici acest lucru smerit să-l facă pentru Hristos, ca și cum ar fi zis: „Hristos merită să fie Mesia, nu eu. Si, de vreme ce mă cinstiți atât de mult, trebuie să vă spun eu aceasta, ca să o luati în serios.”

Cu toate acestea, mai-marii spirituali ai lui Israel nu puteau să îngăță faptul că Iisus din neînsemnatul sat Nazaret, fiul tâmplarului Iosif, era Mesia al lor. Nu puteau din cauza patimilor lor.

Întrebare: Patimile noastre ne permit să-L avem călăuzitor al vieții noastre? În gândurile, în cuvintele și-n faptele noastre?

b) *Îi cercetează pe farisei*

Fariseii mândri și împietriți la inimă apăsau poporul cel slăbit cu greutăți mari, cu porunci exagerate. *Leagă sarcini grele și cu anevoie de purtat și le pun pe umerii oamenilor, iar ei nici cu degetul nu voiesc să le miște* (Matei 23, 4), spune Hristos despre ei. În timp ce smeritul și milostivul Ioan făcea altfel. Îl încărca pe celălalt atât cât puteau duce umerii săi: *Nu faceți nimic mai mult peste ce vă este rânduit, le spunea vameșilor. Iar soldaților le spunea: Să nu asupriți pe nimeni, nici să nu îvinuiți pe nedrept, și să fiți mulțumiți cu solda voastră* (Luca 3, 13-14). (Înțeletul este să dai fiecărui om sfatul care i se potrivește).

Însă acolo unde trebuia, devinea tăios. Unde altundeva? Către farisei, către saduchei, cărturari și ceilalți. Toți aceștia credeau, în virtutea faptului că erau urmășii lui Avraam, că sunt deja mântuiți. Însă oricine crede că este mântuit simte că nu are nevoie de faptele pocăinței. *Știu faptele tale, că nu ești nici rece, nici fierbinte. O, de-a fi rece sau fierbinte! Astfel, fiindcă ești căldicel, nici fierbinte, nici rece, am să te vărs din gura Mea* (Apocalipsa 3, 15-16). Dacă ar fi fost reci, păcătoși, frigul i-ar fi împins să caute căldura pocăinței și astfel, din reci, ar fi devenit calzi. Acum însă, pentru că erau căldicei, de aceea vă voi scuipa din gura Mea, zice Domnul – lucru perfect valabil pentru cărturari, farisei și saduchei.

Toți aceștia au mers într-o zi la Ioan (duși de val, se pare, de popor, de mulțimea care se îndrepta către Iordan). Purtătorul de duh Ioan, care se frământa pentru mântuirea lor, a încercat să-i trezească. Dar nu era o treabă ușoară, deoarece avea în fața lui căpeteniile spirituale ale poporului, înlănțuite în gânduri păcătoase. Să vedem deci în ce fel acest om numai piele și os, plin de Duhul Sfânt încă din pântecele maicii sale, i-a înfruntat pe acești „inamici”, care peste puțin timp urmau să-L răstignească pe Iisus. Ne va fi călăuză Sfântul Ioan Gură de Aur în *Omilia a XI-a la Evanghelie după Matei* (P.G. 57:193-198).

Fiecare cuvânt pe care-l rostea avea însemnatatea lui, dar și impulsul rostirii lui avea, de asemenea, însemnatatea lui: *Pui de vipere, cine v-a arătat să fugiți de mânia ce va să fie? Faceți deci roade vrednice de pocăință!* (Matei 3, 7-8). I-a numit pui de vipere, deoarece viperele, la naștere, își ucid mama. Și aceștia îi uciseseră pe profetii și pe învățătorii lor. În continuare, îi amenință nu cu o pedeapsă obișnuită – război, moarte –, ci cu mânia viitoare, cu judecata.¹

După această amenințare, îi cheamă la pocăință, deoarece prin pocăință puteau scăpa de pedeapsa viitoare. *Faceți deci roadă vrednică de pocăință, și să nu credeți că puteți zice în voi înșivă: Părinte, avem pe Avraam, căci vă spun că Dumnezeu poate și din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam* (Matei 3, 8-9). Nu ajunge adică să tăiați răul, ci trebuie să faceți și fapte de pocăință. Dacă, de exemplu, nu vă veți lupta cu răul, nu vă va folosi la nimic să spuneți că sunteți urmașii lui Avram (v. Ioan 8, 33). Nu le-a spus că Dumnezeu a zidit fii din piatră, ci că poate și acum să-i zidească, ca să le dea nădejde că și aceștia pot deveni fiii lui Avraam. Apoi, după nădejde, îi cercetează din nou. *Iată, securea stă la rădăcina pomilor și tot pomul care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc* (Matei 3, 10). Adică așa cum mergeți acum pierdeți rudenia voastră cu Avraam, deoarece, dacă nu vă pocăiți, veți fi tăiați de la el și veți fi aruncați în foc, așa cum este aruncat lemnul nefolositor. Deja toporul este la rădăcină, nu la ramuri, e gata de acțiune. Nu a început încă să taie, așa încât mai aveți timp să vă pocăiți. Și ca ei să nu-i spună: „Ne îngrozești! Ne pui cuțitul la gât!”, le-a arătat și felul în care pot aduce roade. *Eu unul vă botez cu apă, spre pocăință. Dar Cel Ce vine după mine e mai puternic decât mine. Lui nu sunt vrednic să-I duc încălțăminte;* Acesta vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc (Matei 3, 11). Le-a vorbit despre Hristos atunci când i-a lovit în împietrirea lor, când i-a amenințat că vor fi tăiați din rădăcină și vor fi aruncați în foc. Apoi le-a insuflat dorința de a scăpa de viitoarea mânie și de pedeapsă.

¹ Mânia este aici sinonimă cu tristețea, cu durerea, cu pedeapsa. *Vă fi în țară mare strămtorare și mânie împotriva acestui popor,* zice Domnul despre zilele cele de pe urmă (Luca 21, 23). *Viața mea este plină de mânie, plină de chin,* spunea Iov (Iov 14, 1). „Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, mânia, primejdia și nevoia”, spunem de fiecare dată în biserică. „Ce mânie ne-a lovit?”, se întrebau mai demult părinții noștri când treceau prin zile grele.